

รายละเอียดของรายวิชา
(มคอ.๓)

หลักสูตร วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชา เทคโนโลยีอุตสาหกรรม
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๗)

รหัสวิชา ๓๐๒๐๙๓๐๑

ชื่อวิชา วัสดุในงานวิศวกรรม

Engineering Material

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยนครพนม

รายละเอียดของรายวิชา

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม
คณะ / สาขาวิชา คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
เทคโนโลยีอุตสาหกรรม

หมวดที่ ๑ ข้อมูลโดยทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา

รหัส ๓๐๒๐๙๓๐๑ ชื่อวิชา วัสดุในงานวิศวกรรม
ชื่อวิชา Engineering Material

๒. จำนวนหน่วยกิต

๓(๓-๐-๖) หน่วยกิต

๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
ประเภทรายวิชา

- วิชาพื้นฐานวิชาชีพ
 วิชาชีพบังคับ
 วิชาชีพเลือก
 วิชาเลือกเสรี

๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

นาย สุรียา ประสมทอง

อาจารย์ผู้สอน

๕. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน

ภาคการศึกษาที่ ๒ / ๒๕๖๐

๖. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite)

ไม่มี

๗. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites)

ไม่มี

๘. สถานที่เรียน

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยนครพนม

๙. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

วัน ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๗

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

๑.๑ อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้าง สมบัติ กระบวนการผลิต และการใช้งานของวัสดุวิศวกรรม เช่น โลหะ โพลีเมอร์ เซรามิก และคอมโพสิต

๑.๒ การแปลความหมายของแผนภาพสมดุลเฟส

๑.๓ อธิบายการเสื่อมสภาพและสมบัติเชิงกลของวัสดุ

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา / ปรับปรุงรายวิชา

เพื่อให้สอดคล้องในการบูรณาการการเรียนการสอนและตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

วัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในงานวิศวกรรม มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับวัสดุ คุณสมบัติต่าง ๆ และการนำไปใช้งาน ขั้นตอนพื้นฐานการผลิตวัสดุในงานวิศวกรรม ตลอดจนการพิจารณาขีดจำกัดของวัสดุในการนำไปใช้งาน

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา			
บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ /งานภาคสนาม/การฝึกงาน	การศึกษาด้วยตนเอง
บรรยาย ๓๐ ชั่วโมง ต่อ ภาคการศึกษา	สอนเสริมตามความต้องการของนักศึกษา เฉพาะราย	ฝึกปฏิบัติ ๔๕ ชั่วโมงต่อภาค การศึกษา	การศึกษาด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมงต่อสัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

- อาจารย์ประจำรายวิชา ประกาศเวลาให้คำปรึกษาผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์
- อาจารย์จัดเวลาให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มตามความต้องการ จำนวน ๑ ชั่วโมง

(เฉพาะรายที่ต้องการ)

หมวดที่ ๔ การพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

๑.๑ ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

๑.๑.๑ มีความรู้ในด้านคุณธรรม จริยธรรม รู้จักเสียสละ และความซื่อสัตย์สุจริต

๑.๑.๒ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและหน้าที่ มีวินัย ตรงต่อเวลา เคารพกฎระเบียบและข้อบังคับขององค์กรและสังคม

๑.๑.๓ เป็นสมาชิกที่ดีมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อพัฒนาองค์กร และมีภาวะผู้นำเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคคลอื่น

๑.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑.๒.๑ มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพครู การรู้จักเสียสละ และความซื่อสัตย์สุจริต ในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๒ ปลุกฝังให้มีระเบียบวินัย โดยเน้นการเข้าชั้นเรียนให้ตรงเวลา ตลอดจนการแต่งกายของนักศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย มอบหมายการทำงานเป็นกลุ่มหรือทีม เพื่อฝึกให้รู้จักหน้าที่ของการเป็นผู้นำกลุ่มและการเป็นสมาชิกกลุ่ม

๑.๓ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑.๓.๑ ให้ความสำคัญในวินัย การตรงต่อเวลา การส่งงานภายในเวลาที่กำหนด

๑.๓.๒ เปิดโอกาสให้นักศึกษาจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และแสดงถึงการมีเมตตา กรุณา และความเสียสละ

๑.๓.๓ สอดแทรกความซื่อสัตย์ต่อตนเองและสังคม

๒. ด้านความรู้

๒.๑ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

๒.๑.๑ มีความรู้และความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีพื้นฐานด้านวิศวกรรม และสามารถนำไปประยุกต์ในการวางแผนและแก้ปัญหาได้

๒.๑.๒ มีความรู้ที่เกิดจากการบูรณาการศาสตร์ในรายวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๓ มีความรู้ในสาขาวิชาเทคโนโลยีเครื่องกล ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติอย่างกว้างขวาง เป็นระบบ เป็นสากล และทันสมัยต่อสถานการณ์โลก

๒.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

๒.๒.๑ ใช้รูปแบบ โดยเน้นหลักการทฤษฎีและปฏิบัติ เพื่อให้เกิดองค์ความรู้

๒.๒.๒ มอบหมายให้ทำรายงานและนำเสนอหน้าชั้นเรียน

๒.๒.๓ สามารถพัฒนาความรู้พื้นฐานการวิจัย

๒.๒.๔ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๒.๕ มอบหมายให้นักศึกษาทำโครงการ

๒.๒.๖ สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการองค์ความรู้ได้เป็นอย่างดี

๒.๓ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

๒.๓.๑ ประเมินจากแบบทดสอบด้านทฤษฎี สำหรับการปฏิบัติประเมินจากผลงานและการปฏิบัติการ

๒.๓.๒ การทดสอบย่อย

๒.๓.๓ พิจารณาจากรายงานที่มอบหมาย

- ๒.๓.๔ ประเมินจากรายงานผลการศึกษาคูงาน
- ๒.๓.๕ ประเมินด้านความรู้จากกิจกรรมการเรียนการสอนในสาขาวิชาของผู้เรียน
- ๒.๓.๖ ผลการฝึกประสบการณ์จากสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ

๓. ด้านทักษะทางปัญญา

๓.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- ๓.๑.๑ มีความสามารถในการค้นหาความรู้ ข้อมูล และประเมินความถูกต้องได้ด้วยตนเอง
- ๓.๑.๒ มีความสามารถในการวิเคราะห์สถานการณ์ต่าง ๆ และประยุกต์ความรู้ในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์
- ๓.๑.๓ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรคนวัตกรรมใหม่ๆ
- ๓.๑.๔ มีทักษะในการใช้ฐานข้อมูล ผลจากการวิจัย หลักการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการแก้ปัญหา
- ๓.๑.๕ สามารถคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการองค์ความรู้ได้เป็นอย่างดี

๓.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- ๓.๒.๑ ส่งเสริมการเรียนรู้จากการแก้ปัญหา
- ๓.๒.๒ ให้นักศึกษาปฏิบัติภารกิจจากสถานการณ์จริง
- ๓.๒.๓ มอบหมายงานที่ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์และสังเคราะห์
- ๓.๒.๔ มอบหมายงานโครงการ โดยใช้หลักการวิจัย
- ๓.๒.๕ การศึกษา ค้นคว้า และรายงานทางเอกสารและรายงานหน้าชั้นเรียน

๓.๓ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- ๓.๓.๑ ประเมินจากแบบทดสอบย่อย
- ๓.๓.๒ ประเมินการนำเสนอรายงานในชั้นเรียน
- ๓.๓.๓ ประเมินผลการปฏิบัติการจากสถานการณ์จริง

๔. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๔.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- ๔.๑.๑ มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายทั้งงานรายบุคคลและงานกลุ่ม
- ๔.๑.๒ สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมองค์กรได้เป็นอย่างดี
- ๔.๑.๓ มีความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียน เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง ผู้บริหารและชุมชนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานภายในองค์กรและบุคคลทั่วไป
- ๔.๑.๔ มีภาวะผู้นำ

๔.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- ๔.๒.๑ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชา โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้มีความร่วมมือฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม
- ๔.๒.๒ ส่งเสริมการเคารพสิทธิและการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ๔.๒.๓ ปลูกฝังให้มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับในงานกลุ่ม

๔.๓ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- ๔.๓.๑ ประเมินจากผลงานของกลุ่มนักศึกษาที่ได้รับมอบหมายให้จัดทำ
- ๔.๓.๒ ประเมินจากการนำเสนอรายงานกลุ่มในชั้นเรียน
- ๔.๓.๓ สังเกตจากพฤติกรรมที่แสดงออกในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
- ๔.๓.๔ การประเมินจากการฝึกงานและการฝึกสอน

---

๕. ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
๕.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๑.๑ สามารถใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

๕.๑.๒ สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสาร และการนำเสนอข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๑.๓ มีทักษะการใช้ภาษาไทยในการอธิบายหลักการและสถานการณ์ ตลอดจนการสื่อสารความหมายได้เป็นอย่างดี

๕.๑.๔ สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้

๕.๑.๕ สามารถเลือกรูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมกับเนื้อหา และผู้ฟังที่ความแตกต่างกันได้อย่างเป็นอย่างดี

๕.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๒.๑ ส่งเสริมให้มีการตัดสินใจบนฐานข้อมูลและข้อมูลเชิงตัวเลข ฝึกแก้ปัญหาหรือโจทย์ที่จำเป็นต้องใช้

๕.๒.๒ การใช้ศักยภาพทางคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศในการนำเสนอผลงานที่ได้รับมอบหมาย

๕.๒.๓ ส่งเสริมการค้นคว้า เรียบเรียงข้อมูลและนำเสนอให้ผู้อื่นเข้าใจได้ถูกต้อง และให้ความสำคัญในการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

๕.๒.๔ จัดให้มีการบูรณาการการใช้คอมพิวเตอร์ เครือข่าย และซอฟต์แวร์หรือสื่อต่าง ๆ

๕.๓ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๓.๑ ประเมินจากเทคนิคการนำเสนอผลงานเทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๓.๒ สังเกตพฤติกรรมนักเรียนด้านความมีเหตุผลและมีการบันทึกเป็นระยะ

๖. ด้านทักษะทางวิชาชีพ**๖.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางวิชาชีพ**

๖.๑.๑ สามารถบูรณาการความรู้ในสาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม กับศาสตร์ในรายวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖.๑.๒ มีประสบการณ์ในโครงการการสร้างสิ่งประดิษฐ์หรือนวัตกรรมทางการศึกษา

๖.๑.๓ มีการฝึกงานหรือการฝึกประสบการณ์ในสถานที่จริง

๖.๑.๔ สามารถใช้อุปกรณ์ เครื่องมือได้อย่างถูกต้อง ปฏิบัติการอย่างเป็นระบบและปลอดภัย

๖.๑.๕ มีกิจนิสัยที่ดีในการปฏิบัติ มีทักษะในการปฏิบัติงานกลุ่ม และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

๖.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางวิชาชีพ

๖.๒.๑ สร้างเจตคติที่ดีต่อการฝึกปฏิบัติ

๖.๒.๒ ให้ความสำคัญต่อการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและมีความประณีต

๖.๒.๓ สนับสนุนการทำโครงการ

๖.๒.๔ การฝึกงานในสถานประกอบการ

๖.๓ วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางวิชาชีพ

๖.๓.๑ สังเกตพฤติกรรมการทำงาน จดบันทึก และการแสดงออกทางด้านเจตคติ

๖.๓.๒ พิจารณาผลการปฏิบัติงาน ฝึกงาน รวมทั้งงานที่มอบหมาย

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน				
สัปดาห์ ที่	หัวข้อ / รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน/สื่อที่ใช้	ชื่อผู้สอน
๑	บทนำวัสดุและวัสดุวิศวกรรม	๓	บรรยาย	อ. สุรียา ประสมทอง
๒	การจัดเรียงตัวของอะตอมและไอออน	๓	Power point	อ. สุรียา ประสมทอง
๓	ความไม่สมบูรณ์ในการจัดเรียงตัวของ อะตอมและไอออน	๓	บรรยาย	อ. สุรียา ประสมทอง
๔	การเคลื่อนที่ของอะตอมและไอออนใน วัสดุ	๓	บรรยาย	อ. สุรียา ประสมทอง
๕	สมบัติเชิงกล: ตอนที่ ๑	๓	บรรยาย	อ. สุรียา ประสมทอง
๖	สมบัติเชิงกล: ตอนที่ ๒	๓	Power point	อ. สุรียา ประสมทอง
๗	การเพิ่มความแข็งแรงจากความเครียด และการอบอ่อน	๓	Power point	อ. สุรียา ประสมทอง
๘	สอบกลางภาค	๓	-	-
๙	พื้นฐานการแข็งตัว	๓	บรรยาย	อ. สุรียา ประสมทอง
๑๐	สารละลายของแข็งและแผนภาพเฟส	๓	Power point	อ. สุรียา ประสมทอง
๑๑	การเพิ่มความแข็งโดยการกระจายอนุภาค และแผนภาพสมดุลเฟสยูเทคติก	๓	Power point	อ. สุรียา ประสมทอง
๑๒	การอบชุบเหล็กกล้าและเหล็กหล่อ	๓	Power point	อ. สุรียา ประสมทอง
๑๓	โลหะผสมนอกกลุ่มเหล็ก	๓	Power point	อ. สุรียา ประสมทอง
๑๔	วัสดุเซรามิก	๓	Power point	อ. สุรียา ประสมทอง
๑๕	พอลิเมอร์	๓	Power point	อ. สุรียา ประสมทอง
๑๖	วัสดุผสม	๓	Power point	อ. สุรียา ประสมทอง
๑๗	สอบปลายภาค	๓		-

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้				
กิจกรรมที่	ผลการ เรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๑	หน่วยที่ ๑- ๔ หน่วยที่ ๕- ๗	สอบกลางภาค สอบปลายภาค	๘ ๑๗	๓๐% ๓๐%
๒	หน่วยที่ ๑- ๗	บูรณาการความรู้ที่ ได้ศึกษาไปทำ ผลงาน การนำเสนอ และการทำรายงาน กลุ่มการส่งงานตาม ที่มอบหมาย	ตลอดภาคการศึกษา	๓๐%
กิจกรรมที่	ผลการ เรียนรู้	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ ประเมิน	สัดส่วนของการ ประเมินผล
๓	บทที่ ๑-๗	การเข้าชั้นเรียน การมีส่วนร่วม อภิปราย การแสดง ความคิดเห็นการ แต่งกาย	ตลอดภาคการศึกษา	๑๐%

หมวดที่ ๒ ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

๑. เอกสารและตำราหลัก วัสดุวิศวกรรม
๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ ตารางงานโลหะ คู่มือการเลือกใช้วัสดุ
๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ Engineering materials ๒, William Bolton ,๑๙๘๓

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

จะมีวิธีการในการดำเนินการได้ดังนี้

๑.๑ แบบประเมินอาจารย์ และแบบประเมินรายวิชา

๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน

๒.๑ ประเมินผลสำคัญการเรียนรู้จากการประเมินผลของนักศึกษา

๓. การปรับปรุงการสอน

หลังจากผลการประเมินการสอนในข้อ ๑ ๒ จึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาแนวทางจัดการเรียนการสอนแล้วนำข้อเสนอเข้าที่ประชุมสาขาวิชา โดยการจัดกิจกรรมในการระดมสมอง และหาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน ดังนี้

๓.๑ ประชุมผู้สอน เกี่ยวกับปฏิบัติการจัดการเรียนการสอน

๓.๒ การวิจัยในชั้นเรียน

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

สามารถดำเนินการได้ดังนี้

๔.๑ มีการตั้งคณะกรรมการในสาขาวิชา ตรวจสอบผลการประเมินการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยตรวจสอบข้อสอบ และการให้คะแนนในด้านต่างๆ

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

จากผลการประเมิน และทวนสอบผลสัมฤทธิ์ประสิทธิผลรายวิชา ได้มีการวางแผนการปรับปรุงการสอน และรายละเอียดวิชา เพื่อให้เกิดคุณภาพมากขึ้น ดังนี้

๕.๑ ปรับปรุงรายวิชาทุก ๓ ปี หรือตามข้อเสนอแนะและผลการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์

๕.๒ สลับอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องการประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ